

С Т А Н О В И Щ Е

от проф. д.с.н. Пепка Бояджиева,
секция „Общество на знанието: Наука, образование и иновации”
Институт за изследване на обществата и знанието, БАН

Относно трудовете на **д-р Тихомир Николов Митев**, участник в конкурс за академичната длъжност „доцент”, обявен от Пловдивския университет, област на виеше образование 3. Социални, стопански и правни науки; професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата (Социология - Социални изследвания на науката и технологиите), ДВ бр.46 /09.06.2017г.

1. Общо описание на представените материали

Д-р Тихомир Митев е единствен кандидат за обявения от Пловдивския университет конкурс за доцент в професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата (Социология - Социални изследвания на науката и технологиите). Конкурсът изцяло съответства на образователния и научен профил на кандидата, на неговите професионални занимания, преподавателска дейност и научни постижения.

За участие в конкурса д-р Тихомир Митев представя 29 публикации, сред които една самостоятелна монография – „Възли в мрежата. Модернизацията на България като инфраструктурно изграждане. ИК Студио 18, Пловдив, 2017., една монография в съавторство, съставителство на един сборник и на едно учебно помагало, както и 10 статии, 4 от които са самостоятелни, а 5 са публикувани на английски език. Заслужава специално да се отбележат публикацията в списание *Minerva*, както и двете публикации в *International Journal of Actor-Network Theory and Technological Innovation*. Всички трудове, с които д-р Митев участва в конкурса, са публикувани след защитата на неговата докторска дисертация и не са представяни за участие в други конкурси. В количествено отношение тези публикации значително надвишават изискванията, поставени в Закона за развитие на академичния състав и свързаните с него правилници.

Отличителна характеристика на публикациите на д-р Митев е, че те са базирани на богати емпирични данни и демонстрират чувствителност към актуални социални проблеми. В този смисъл професионалните изяви на д-р Митев могат да се разглеждат като отражение на разбиране за социологията не просто като емпирична наука, но и като граждански ангажирана наука.

2. Обща характеристика на научната, научно-приложната и педагогическа дейност на кандидата

Д-р Тихомир Митев се нарежда сред онези млади български социолози, за които заниманието със социология е не просто работа, а призвание, към което той се отнася с голяма отговорност и вътрешна отдаденост. Като цяло той успява да постигне разумен баланс между научна, научно-приложна и педагогическа дейности, регистрирайки активно и резултатно присъствие във всяка от тях. През последните години д-р Митев има активно участие в научни проекти, включително международни, и в различни конференции и семинари. Несъмнено положителна оценка заслужава и неговата преподавателска дейност и преди всичко това, че той я „захранва“ и изпълва със съдържание от научните си занимания и обратно – в работата със студентите намира вдъхновение за научните си изследвания.

3. Съдържателен анализ на научните постижения на кандидата

Според мен, основният научен принос на д-р Митев, който в значителна степен обединява и обобщава по-контретните му постижения, е приносът му за очертаването на социалните изследвания на науката и технологиите като самостоятелно изследователско поле у нас и за утвърждаването на „пловдивската школа“ в социалните изследвания на науката и технологиите. Поради това и тъй като става въпрос за изцяло авторова публикация, ще фокусирам вниманието си върху новата книга на д-р Митев „Възли в мрежата. Модернизацията на България като инфраструктурно изграждане“, Пловдив: Студио 18, 2017 г.

Д-р Митев е верен на основните постулати на научната парадигма, която споделя – *Теорията за дейци-мрежи*. Именно тя определя и основните характеристики на приложения от автора подход. На първо място става въпрос за отказ от макро-подходите в полза на изследването на конкретен случай, който да позволи „по-голяма чувствителност към „живия“ образ на конкретните дейци“ (с. 268). На второ място, налице е съзнателно и целенасочено въздържане от теоретични анализи за сметка на пространните и с голямо внимание към детайлите описания. Не случайно д-р Митев настоява, че „Това е изследване на действията на актьорите. Това е описание, а не анализ. Това е история, а не теория“ (с. 100), защото – според един от основните тезиси на Бруно Латур, доброто описание няма нужда от обяснение. На трето място,

приложеният подход има за изходна точка специфично разбиране за технологията – тя не е просто „система от техническо оборудване, инструменти и машинарии“, а „жив комплекс от социални (хетерогенни) връзки, който действа активно за удържането на социалния свят и неговата способност за промяна“ (с. 31). Това разбиране е ключово за осмисляне на социалната роля на инфраструктурите – „инфраструктурните системи са активен агент на социална промяна и – респективно – социален ред“ (с. 269).

Смятам, че основните приноси моменти в книгата на д-р Митев „Възли в мрежата. Модернизацията на България като инфраструктурно изграждане“ следват именно от приложението на този подход. Д-р Митев демонстрира евристичния потенциал на *Теорията за дейци-мрежи* при изследването на такъв класически социологически проблем, какъвто е проблемът за обществената модернизация. Основният изследователски въпрос, на който той търси отговор, е: „какъв е пътят на модернизация, който България следва от гледна точка на инфраструктурното ѝ изграждане, върху примера на електрификацията, като самостоятелен предмет, но и като възможен „вход“ за изучаване на социалното?“ (с. 14). Цялостното изследване (използвам терминологията на автора) е подчинено на целта да покаже, че социалното и техническото не са независими и автономни светове, а тяхното взаимно и непрестанно преплитане е фундаментален принцип в процеса на обществена модернизация.

Като несъмнено успешен, и в този смисъл приносен, следва да се посочи опитът на д-р Митев да съчетае подходите *Големите технически системи* и *Теорията за дейци-мрежи*. Това му позволява върху примера на един конкретен – на пръв поглед твърде далеч от социологията – процес, какъвто е електрификацията в България, да покаже, от една страна, че инфраструктурните системи и тяхното развитие са по същество „социо-технически“, а – от друга – че природата на обществото е „социо-техническа“. Трудът на д-р Митев очертава измеренията на един оригинален модел за изучаване на процесите на модернизация, модел, който „загърбва“ макро-перспективата и акцентира върху про-следяването на случващото се със и благодарение на конкретните дейци. Особено държа да подчертая, че приложението на този модел върху конкретния случай на възникването и стабилизирането на електроенергийната система и електрификацията на България убедително разкрива неговата евристичност и е реализирано в съответствие с високи академични критерии. Описването и разкриването на взаимоотношенията и взаимната свързаност между политически и социален контекст, технологична среда, предприемачески потенциал, образование и

експертност в процеса на електрификация на България показва, че обществената модернизация е по същество инфраструктурно изграждане.

Приносен характер има и предложеното разбиране на понятието „възел“. Д-р Митев демонстрира как това понятие може да „работи“ на терена на конкретните емпирични изследвания и как чрез него могат да се осмислят условията за възможност както на социалния ред, така и на социалната промяна.

Представената авторова справка за приносите реално и по убедителен начин отразява основните проблемни полета, в които д-р Митев работи, както и неговите постижения.

4. Въпроси по представените трудове на кандидата

Д-р Митев завършва книгата си, посочвайки че историята на възникване и стабилизиране на инфраструктурните системи и в частност на електроенергетиката, „изявяването на техните „технологичен стил“ и траектория, посочват не само жизнения им път, но и формата и специфичния маниер на модернизация на обществото, в което израстват. И какво от това? Какво ни казва тази история? За да не изневеряваме на заявеното в началото на Втора част, и запазим нейната „чисто-плътност,“ ще оставим историята от-ключ-ена. Анализът и „изводите“ не са проблем на историята.“ (с. 262). Това заключение се повтаря и още по-директно – „Анализите и оценките са предмет на друг жанр и друго изследване“ (с. 286). Аз уважавам дълбоко теоретичната преданост на учения към парадигмата, в която е социализиран като учен и в която е избрал да работи. И все пак за мен е интересно дали д-р Митев не се е изкушавал „да изневери“ на възприетата от него парадигма и на един от своите учители Бруно Латур, според когото доброто описание няма нужда от обяснение (с. 270), да отиде отвъд „изследването“ и да приложи своите несъмнени социологическа компетентност и проникновен социологически усет в анализи и изводи от така проникновено разказаната от него история. Д-р Митев има безспорни аналитични способности и затова би ми било любопитно да видя резултата от една подобна „изневяра“. А вероятно и за самия него би било интересно да проследи не само научните плодове на такава „изневяра“, но и как тя би се отразила на професионалното му развитие и себевъзприятието му като социолог.

5. Лични впечатления от кандидата

Познавам Тихомир Митев още като докторант в секцията по социология на науката и образованието в Института по социология. На основата на личните си впечатления от работата и публичните изяви на д-р Тихомир Митев убедено смятам, че той се утвърди като един от особено перспективните млади български социолози и социални учени. Неговата висока професионална активност и творческа продуктивност и преди всичко – високото качество на научните му изяви – са много полезни за развитието както на социологическата ни общност, така и на социологията в Пловдивския университет.

6. Мотивирано и ясно формулирано заключение

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни, научно-приложни и приложни приноси, смятам за основателно да дам своята категорична **положителна** оценка и да препоръчам на Научното жури да изготви доклад-предложение до Факултетния съвет на Философско-историческия факултет на Пловдивския университет за избор на д-р Тихомир Митев на академичната длъжност „доцент“ в ПУ „П. Хилендарски“ по професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата (Социология - Социални изследвания на науката и технологиите).

09.11.2017 г.

София

Проф. Пепка Бояджиева